

СУЧАСНЫЯ ЧЫТАЧЫ – «МАБІЛЬНЫЯ»

Дырэктар Віцебскай абласной бібліятэкі імя Леніна Аляксандр СЁМКІН нядаўна адзначыў 60 гадовы юбілей. Ён распавёў карэспандэнту «Звяды» пра свой самы фантастычны падарунак, а таксама падзяліўся асабістымі і творчымі планамі дружнага калектыву бібліятэкі.

– Аляксандр Іосіфавіч, сярод падарункаў былі вельмі нечаканыя?

– Рыбку залатую ў маленькім акварыуме падарылі, каб выконвала ўсе мае жаданні. Але насамрэч фантастычным падарункам лічу кнігу з публікацыямі маіх інтэрв'ю за шмат гадоў працы на пасадзе дырэктара. Узначальваю калектыв з красавіка 2002 года. А раней жыў у Дуброўне, дзе, пачынаючы з 1990 года, працаваў загадчыкам аддзела культуры райвыканкама.

Выданне мае назву: «Да юбілею дырэктара ДУ «Віцебская абласная бібліятэка імя Леніна. Бібліятэкар № 1». Уявіце сабе, надрукавалі ў Нацыянальнай бібліятэцы.

Атрымаў віншаванні і ад былых калег з Дубровенскага раёна, цяперашніх – з іншых абласцей, а таксама класіка нашай драматургіі Аляксея Дударова.

– Дарэчы, у вашай бібліятэцы быў зроблены бібліяграфічны паказальнік, прысвечаны Дудараву.

– Так. Ён быў так прыемна здзіўлены, што некалькі хвілін сказаць нічога не мог ад радасці. А потым шчыра дзякаваў за вялікую працу. Хочацца таксама падзякаваць калектыву за паказальнік, прысвечаны славутаму кампазітару, сыну віцебскай зямлі Анатолю Багатырову, у гонар якога названа адна з вуліц абласнога цэнтра, а таксама дзіцячая школа мастацтваў. Мы вырашылі, што абавязкова трэба зрабіць бібліяграфію, прысвечаную гэтаму геніяльнаму чалавеку.

А вось, паглядзіце, вялікая праца пра вайну 1812 года, надрукаваная летась. Каштоўнасць гэтага навуковага выдання ў тым, што нам удалося на яго старонках сабраць разам персоны і падзеі, якія адбываліся ў час той вайны на тэрыторыі Віцебскай губерні. Такую нялёгкую працу зрабілі супрацоўніцы аддзела краязнаўства. Ім дапамагалі людзі і навукоўцы, якія захапляюцца або вывучаюць гэтую тэму. Напрыклад, у Маскве жыве энтузіяст, які стварыў тэматычны сайт. Ён далёкі ад бібліятэчнай справы, ён – праграміст, які захапляецца гісторыяй. Падзяліўся інфармацыяй, якая нас цікавіла.

Распрацоўваем таксама вялікую колькасць метадычных матэрыялаў. Падлічылі, што надрукавалі 4,5 мільёна старонак (!) – і гэта толькі за апошнія тры гады – нашых паказальнікаў і іншых нашых бібліяграфічных выданняў. Спачатку падумаў, можа, памыліліся пры падліку. Пераправярылі, аказалася, што ніякай памылкі няма. Наклад большасці з гэтых выданняў ад 30 да 50 асобнікаў. Якасць паліграфіі высокая – у рукі ўзяць прыемна.

– Сёння многія аддаюць перавагу электронным кнігам. Не адчуваеце недахопу чытачоў?

– Сярод абласных бібліятэк у нас іх самая вялікая колькасць – каля 55 тысяч. Вядома, хочацца, каб было больш. Людзі пенсійнага ўзросту, можа, скажуць: калісьці ў бібліятэцы займалі чаргу ў гардэроб і гэтак далей. А цяпер... Проста цяпер вельмі мабільныя чытачы. У нас ёсць свой сайт, таму можна, нават не выходзячы з кватэры, пазнаёміцца з навінкамі літаратуры. Людзі выбіраюць тое, што іх цікавіць, а потым проста прыходзяць па кнігу. Прышоў, праз пяць хвілін узяў неабходнае ці зрабіў копію неабходных артыкулаў. Навошта яму сядзець у бібліятэцы? Уражанне можа скласціся, што чытальныя залы часта пустыя. Значыць, бібліятэкі не патрэбны? Але гэта не так. У нас праходзяць прэзентацыі выданняў, розныя акцыі: выставы і сустрэчы.

– Ад супрацоўніц бібліятэкі пачуў, што распрацоўваюцца ўнікальныя праекты. Раскажыце, калі ласка, падрабязней.

– Распрацоўваем электронныя рэсурсы. Адзін з іх прысвечаны 25-й гадавіне вываду савецкіх войскаў з Афганістана: «Афганістан без права на забыццё». Да 15 лютага прэзентуем гэтую працу ў канцэртнай зале «Віцебск». Спачатку была ідэя скласці спіс землякоў: хто служыў у легендарнай віцебскай 103-й мабільнай брыгадзе, якая першай увайшла ў далёкую краіну, каб выканаць інтэрнацыянальны доўг, а таксама ў транспартным авіяпалку – пра тых, хто родам, або неяк звязаны з Віцебскам і вобласцю. Але потым захацелася больш. Рэсурс напаяняецца, у тым ліку і дакументамі, там будзе нават відэа. Калі пачалі спісы вывараць, нават не думалі, што наша праца дазволіць знайсці людзей, прозвішчы якіх не ўвайшлі ні ў «Афганскую кнігу памяці», ні ў спісы ваенкаматаў. Бо апошнія, зразумела, расфарміроўвалі і гэтак далей...

Яшчэ адзін праект – аб сучасных мастаках Віцебска, членах Саюза мастакоў, якіх больш за 130 чалавек. Наведнікі сайта змогуць прачытаць і пра тых, каго, на жаль, больш няма з намі. Рыхтуюцца партфолія кожнага мастака: з фота і біяграфіяй, бібліяграфіяй, галерэяй твораў, інфармацыяй аб выставах, у якіх браў удзел. Тэксты будуць на беларускай і на англійскай мовах.

– Якія кнігі вы асабіста любіце чытаць?

– Люблю вершы Пушкіна, Ясеніна. Для мяне кніга павінна быць светлай, несці пазітыў. А яшчэ, як ні дзіўна, падабаюцца любоўныя раманы. Не люблю дэтэктывы. Памятаю, пачынаў чытаць Агату Крысці, але не спадабалася. Не люблю чытаць пра вайну кнігі сучасных аўтараў. Бо яны ведаюць пра вайну з фільмаў і кніг... Творы тых аўтараў, якія самі прайшлі вайну, таго ж Сіманова, – па-іншаму ўспрымаюцца.

Мой бацька быў камандзірам Чырвонай арміі, вайну сустрэў у Беластоку. Ён сфарміраваў маё ўяўленне пра вайну, калі расказаў пра канцлагеры, дзе пабываў...

Не разумею неафашыстаў, якія выходзяць на вуліцу і нешта патрабуюць. Думаю, незвычайна абмяркоўваць вайну: хто меў рацыю, вінаваты, хто лепш камандаваў... Калі працаваў над «Кнігай памяці Дубровенскага раёна», шмат даводзілася чытаць архіўных дакументаў. І з архіваў вермахта

таксама. Як можна, напрыклад, абмяркоўваць аперацыю «Баграціён», калі чытаеш, што па Дняпры цячэ не вада, а кроў...

– У свой час прадракалі: тэлебачанне заменіць тэатр. Добра, што гэтага не здарылася. Цяпер часта пішуць, што інтэрнэт прывядзе калі-небудзь да закрыцця бібліятэк.

– Абсалютна шчыра вам скажу: камп'ютарызацыя, інфарматызацыя, электронныя кнігі – усё гэта добра, але веру, што бібліятэкі як сацыяльны інстытут будуць існаваць заўсёды. І традыцыйная кніга будзе. Ёсць людзі, якія пішуць, іншыя – выдаюць і чытаюць. Будзе бібліятэка! Мо крыху ў іншай форме. І беларускія бібліятэкі, хай не так хутка, як хацелася б, але стануць такімі, як у Еўропе. Я быў у адной замежнай бібліятэцы – пры ўніверсітэце. Увесь фонд там у вольным доступе, і па выхадных таксама. У суботу і нядзелю там працуюць толькі ахоўнікі. Але можаш без бібліятэкара пачытаць кнігу, здаць... Безумоўна, мы маглі б зрабіць аналагічнае, але цана пытання вельмі дарагая.

– Ідэя будаўніцтва новага будынка абласной бібліятэкі канула ў Лету?

– Думаю, што яна абавязкова будзе рэалізавана. Але калі, адказаць на гэтае пытанне не магу. Калі нам далі заданне, мы распрацавалі канцэпцыю новай бібліятэкі. І верым у тое, што задуманае можна будзе ўбачыць у камені.

Аляксандр Пукшанскі